

แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามศาสตร์พระราชาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

The Guidelines of Educational Institution Administration according the King's
Philosophy of School in Mahasarakham Primary Educational Service Area Office 3

ขันติชัย อุดมฉวี¹, กุหลาบ ปุริสาร²

Kantichai Udomchawee¹, Kularp Purisarn²

¹นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

²ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

¹student in Educational Administration College of Asian Scholars, Thailand

²Assistant Professor in Educational Administration College of Asian Scholars, Thailand

Corresponding author. Email: khantichaiudomchawee@gmail.com

(Received: May 3, 2025; Revised: May 15, 2025; Accepted: May 22, 2025)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ศึกษาเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาตามศาสตร์พระราชา และเพื่อศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามศาสตร์พระราชาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู จำนวน 135 คน ได้มาโดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสัมภาษณ์ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนที่มีแบบอย่างที่ดีด้านศาสตร์พระราชา จำนวน 3 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) และวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัจจุบัน การบริหารสถานศึกษาตามศาสตร์พระราชาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านการเข้าถึงในการบริหารสถานศึกษา ด้านภูมิสังคมการบริหารสถานศึกษา ด้านการพัฒนาในการบริหารสถานศึกษา ส่วนสภาพที่พึงประสงค์การบริหารสถานศึกษาตามศาสตร์พระราชา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านการพัฒนาการบริหารสถานศึกษา ด้านการเข้าถึงในการบริหารสถานศึกษา และด้านการเข้าใจในการบริหารสถานศึกษา
2. ความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาตามศาสตร์พระราชาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยรวมและรายด้าน พบว่า พิสัยของดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.26 and 0.41 ข้อย่อยการที่เป็นความต้องการจำเป็นมากที่สุด 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาในการบริหารสถานศึกษา ด้านการเข้าถึงการบริหารสถานศึกษา และ ด้านหลักการทำงานในการบริหารสถานศึกษา
3. แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามศาสตร์พระราชาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ผู้บริหารควรศึกษาทำความเข้าใจสภาพสังคม วัฒนธรรม สภาพแวดล้อมชุมชนของสถานศึกษา มีการสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงานให้ความสำคัญกับบุคลากรพร้อมรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการ

พัฒนา ให้ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนมีส่วนร่วมในกระบวนการต่างๆ สร้างบรรยากาศที่เปิดกว้างและเป็นมิตร แก้ไขปัญหา โดยทำสิ่งที่ยากให้กลายเป็นง่าย ลดขั้นตอนการทำงานให้มีความรวดเร็วมากขึ้น วางตัวเป็นแบบอย่างที่ดี เป็นผู้นำที่มีคุณธรรม

คำสำคัญ: ศาสตร์พระราชา; การบริหารสถานศึกษา

Abstract

This research aims to examine the current situation, the desirable conditions, and the essential needs for educational institution administration based on the King's Philosophy. Additionally, it seeks to explore the guidelines for administering educational institutions according to the King's Philosophy in schools under the Mahasarakham Primary Educational Service Area Office 3. The sample group consisted of 135 school administrators and teachers, selected through simple random sampling. The interview participants included three school administrators from exemplary schools that effectively implement the King's Philosophy. The research instruments used were questionnaires and interview forms. Data were analyzed using statistical methods, including mean, standard deviation, and the Priority Needs Index (PNI_{modified}) (Content Analysis)

The research findings are as follows:

1. The current state of educational institution administration based on the King's Philosophy in schools under the Mahasarakham Primary Educational Service Area Office 3 was at a moderate level overall. The key aspects included accessibility in administration, socio-geographical factors, and development in administration. Meanwhile, the desirable state of administration was rated at the highest level overall, with key aspects being development in administration, accessibility in administration, and comprehension in administration.
2. The overall and specific needs for educational institution administration based on the King's Philosophy in schools under the Mahasarakham Primary Educational Service Area Office 3 showed that the Priority Needs Index (PNI_{modified}) ranged between 0.26 and 0.41. The three most critical needs were development in administration, accessibility in administration, and the application of the King's working principles in administration.
3. The guidelines for educational institution administration based on the King's Philosophy in schools under the Mahasarakham Primary Educational Service Area Office 3. Administrators should study and understand the social, cultural, and community environment of their institutions. They should foster a positive work atmosphere, value their personnel, and be receptive to feedback and suggestions for development. Additionally, administrators should encourage participation from teachers, students, parents, and the community in various processes. A friendly and open atmosphere should be created, and problem-solving should focus on simplifying complex tasks and streamlining work processes for efficiency. Finally, administrators should serve as role models, demonstrating ethical leadership and moral integrity.

Keywords: The King's Philosophy; Educational Institution Administration

1. บทนำ

การพัฒนาประเทศไทยในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 -2570) กำหนดทิศทางให้ประเทศสามารถก้าวข้ามความท้าทายต่าง ๆ เพื่อให้ ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ควบคู่กับการน้อมนำศาสตร์ของพระราชฯ เช่น การพัฒนามาตรหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยสืบสาน รักษา ต่อยอด การพัฒนา ผ่านการกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศสอดคล้องกับสถานการณ์และเงื่อนไขระดับประเทศและระดับโลกทั้งในปัจจุบันและอนาคตอันใกล้ ตามเจตนารมณ์ของยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2566) พระบรมราชโองการของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ 9 ทรงมีพระราชดำรัสว่า “เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขของมหาชนชาวสยาม” ตลอดระยะเวลาที่ทรงครองสิริราชสมบัติ พระองค์ได้ทรงทำตามที่ได้มีพระราชดำรัสไว้อย่างจริงจัง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของการพัฒนาเพื่อปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ ของประชาชนชาวไทยให้เกิดความมั่นคงและมีความสุขอย่างแท้จริง ทั้งนี้ สิ่งต่างๆที่พระองค์ ทรงทดลองทำ ทรงริเริ่ม และทรงแนะนำให้หน่วยงานหรือประชาชนในพื้นที่ต่างๆได้ก่อให้เกิด องค์ความรู้ อย่างมากมายที่เรียกว่า “ศาสตร์พระราชฯ” หรือศาสตร์ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชบรมนาถบพิตร ซึ่งเมื่อนำมาปฏิบัติแล้วจะเกิดผลที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต จนเป็นที่ประจักษ์แก่ประชาชนชาวไทยตลอดจนนานาประเทศได้ให้การยอมรับ โดยมีหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นกลไกสำคัญของการพัฒนาประเทศในทุกๆ ด้าน (ปรัชญา ปานเกตุ, 2560) กระทรวงศึกษาธิการ ได้น้อมนำสานต่อแนวพระราชดำริของในหลวงรัชกาลที่ 9 นำหลักศาสตร์พระราชฯมาพัฒนาทางการศึกษา นำมาปรับใช้กับการบริหารจัดการศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน โดยเฉพาะการเรียนการสอน ตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร (ในหลวงรัชกาลที่ 9) “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” หลอมรวมกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้ลงมือกระทำ และได้ใช้กระบวนการคิดเกี่ยวกับสิ่งที่ทำ (Active Learning) และการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน (Project-Based Learn) เพื่อสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่สนุก มีความสุข และหล่อหลอมทักษะการคิดวิเคราะห์ การทำงานเป็นทีม ตลอดจนคุณธรรม จริยธรรมและการเป็นคนดีด้วย (2.0) ยกระดับคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่และด้านจิตใจของประชาชนคนไทยเป็นสำคัญเพื่อเป็นแนวทางที่จะนำประเทศไทยไปสู่การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน โดยมุ่งเน้นในการพัฒนา “คน” เพื่อให้คนสามารถอยู่ร่วมกับสิ่งแวดล้อมและภูมิสังคมที่มีความแตกต่างกันได้ เมื่อนำศาสตร์พระราชฯมาประยุกต์ใช้ในการบริหารการศึกษาซึ่งถือได้ว่าเป็นกระบวนการที่สำคัญในการพัฒนาคน โดยน้อมนำหลักในการทรงงาน 23 ข้อและยุทธศาสตร์พระราชทาน เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา มาประยุกต์ใช้ในการทำงานและแก้ไขปัญหาในเรื่องต่าง ๆ จากความสำคัญและสภาพปัญหาการดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนเชียงยืนสีเอฒ่า การบริหารสถานศึกษาและพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพมีความจำเป็นต้องใช้หลักการแนวคิดหลักการเข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ภูมิสังคมและหลักการทรงงานไปปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารสถานศึกษาให้มีคุณภาพและตอบสนองต่อความต้องการในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น ด้วยเหตุนี้ทำให้ผู้วิจัยจึงพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามศาสตร์พระราชฯ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคามเขต 3 โดยประยุกต์ใช้ศาสตร์พระราชฯ ในหลักการเข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ภูมิสังคมและหลักการทรงงานมาประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษาสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาตามศาสตร์พระราชฯ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3
2. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามศาสตร์พระราชฯของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

3. แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับหลักการในการบริหารสถานศึกษา

การบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพต้องยึดหลักการสำคัญหลายประการ ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

1.1 หลักภาวะผู้นำ (Leadership Principle) ผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำที่สามารถกำหนดทิศทาง วางแผน และกระตุ้นให้บุคลากรปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นแบบอย่างที่ดี สร้างแรงจูงใจ และสนับสนุนการพัฒนาวิชาชีพของครู และบุคลากร

1.2 หลักธรรมาภิบาล (Good Governance Principle) ยึดหลักความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และมีความรับผิดชอบใช้หลักการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและบริหารงาน

1.3 หลักการมีส่วนร่วม (Participation Principle) เปิดโอกาสให้ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาสถานศึกษาสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่สนับสนุนการทำงานร่วมกัน

1.4 หลักคุณภาพและมาตรฐาน (Quality and Standards Principle) บริหารงานโดยมุ่งเน้นมาตรฐานคุณภาพการศึกษามีระบบตรวจสอบและประเมินผลเพื่อพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

1.5 หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization Principle) มอบอำนาจให้สถานศึกษาและบุคลากรสามารถตัดสินใจและดำเนินงานได้อย่างยืดหยุ่นลดขั้นตอนการบริหารที่ซับซ้อนเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

1.6 หลักความเสมอภาคและเท่าเทียม (Equity Principle) จัดการศึกษาให้ครอบคลุมและเท่าเทียมโดยไม่มีการเลือกปฏิบัติส่งเสริมโอกาสทางการศึกษาให้แก่ผู้เรียนทุกกลุ่ม

1.7 หลักการประกันคุณภาพการศึกษา (Educational Quality Assurance Principle) จัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในและภายนอก เพื่อให้การบริหารงานสอดคล้องกับมาตรฐานทางการศึกษามีการประเมินและปรับปรุงอย่างสม่ำเสมอ

1.8 หลักความต่อเนื่องและยั่งยืน (Sustainability Principle) วางแผนและดำเนินงานให้เกิดผลลัพธ์ที่ยั่งยืนในระยะยาว พัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต

โดยสรุปหลักการบริหารสถานศึกษามุ่งเน้นให้การบริหารเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยให้ความสำคัญกับภาวะผู้นำ ธรรมาภิบาล การมีส่วนร่วม คุณภาพ การกระจายอำนาจ ความเสมอภาค และความยั่งยืน ทั้งหมดนี้ช่วยให้สถานศึกษาสามารถพัฒนาคุณภาพการศึกษาและตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. แนวคิดเกี่ยวกับศาสตร์พระราชา

ศาสตร์พระราชา และหลัก "เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา" ในการบริหารสถานศึกษาศาสตร์พระราชาเป็นแนวคิดการพัฒนาที่เน้นความยั่งยืน โดยเฉพาะหลัก "เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา" ซึ่งสามารถประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษา เพื่อพัฒนาโรงเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและตอบโจทย์ความต้องการของนักเรียน ชุมชน และสังคม

2.1 เข้าใจ – เข้าใจบริบทของโรงเรียนและผู้เรียน ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเข้าใจปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อคุณภาพการศึกษา เช่น เข้าใจนักเรียน – ศึกษาพื้นฐานทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของนักเรียน เพื่อออกแบบแนวทางการสอนให้เหมาะสม เข้าใจครูและบุคลากร – รับรู้ถึงศักยภาพและข้อจำกัดของบุคลากร เพื่อสนับสนุนการพัฒนาอย่างเหมาะสม เข้าใจชุมชน – ศึกษาสภาพแวดล้อมของโรงเรียน และความต้องการของผู้ปกครองและชุมชน

2.2 เข้าถึง – ลงมือปฏิบัติและมีส่วนร่วมกับทุกฝ่าย การเข้าถึงหมายถึงการมีส่วนร่วมและสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับทุกภาคส่วน เข้าถึงนักเรียน – เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น และรับฟังปัญหาเพื่อนำไปสู่การแก้ไข เข้าถึงครูและบุคลากร – ส่งเสริมบรรยากาศการทำงานที่ดี และรับฟังปัญหาหรือข้อเสนอแนะ เข้าถึงชุมชน – ประสานความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง และท้องถิ่น เพื่อพัฒนาโรงเรียนให้ตอบโจทย์ความต้องการของสังคม

2.3 พัฒนา – พัฒนาสถานศึกษาอย่างยั่งยืน หลังจากเข้าใจและเข้าถึงแล้ว ผู้บริหารสามารถพัฒนาโรงเรียนให้เติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน พัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน – ใช้สื่อการสอนที่ทันสมัย ส่งเสริมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน พัฒนาครูและบุคลากร – ส่งเสริมการอบรม และให้โอกาสพัฒนาทักษะอย่างต่อเนื่อง พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของโรงเรียน – ปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ พัฒนาความร่วมมือกับชุมชน – สนับสนุนกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ นอกห้องเรียนและการมีส่วนร่วมของชุมชน

โดยสรุปหลัก "เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา" ช่วยให้การบริหารสถานศึกษามีประสิทธิภาพ โดยเน้นความเข้าใจในปัญหาและบริบทของโรงเรียน การเข้าถึงและมีส่วนร่วมกับนักเรียน ครู ผู้ปกครอง และชุมชน รวมถึงการพัฒนาโรงเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ยั่งยืน และตอบสนองความต้องการของสังคมได้อย่างแท้จริง

3. นโยบายของรัฐเกี่ยวกับศาสตร์พระราชา

รัฐบาลไทยได้น้อมนำ ศาสตร์พระราชา และ หลัก "เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา" มาใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายการพัฒนาประเทศในหลายด้าน เช่น การศึกษา เศรษฐกิจ การบริหารทรัพยากรธรรมชาติ และสังคม เพื่อสร้างความมั่นคงและยั่งยืน

3.1 นโยบายด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ส่งเสริม "เศรษฐกิจพอเพียง" เป็นแนวทางหลักในการพัฒนาเศรษฐกิจ ลดความเหลื่อมล้ำ และสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนสนับสนุนเศรษฐกิจฐานราก เช่น โครงการพัฒนาศักยภาพหมู่บ้านและชุมชน เพื่อให้ประชาชนพึ่งพาตนเองได้ส่งเสริมการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในพื้นที่ชนบท เช่น การพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร การสร้างถนน และระบบสาธารณสุข

3.2 นโยบายด้านการบริหารทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม นำหลัก "เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา" มาใช้ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ เช่น โครงการพัฒนาพื้นที่ป่าเสื่อมโทรม เพื่อฟื้นฟูป่าและรักษาสมดุลสิ่งแวดล้อมส่งเสริมการอนุรักษ์น้ำ ตามแนวทาง "โครงการพระราชดำริด้านการจัดการน้ำ" เช่น ฝายชะลอน้ำ อ่างเก็บน้ำ และระบบบริหารจัดการน้ำแบบพอเพียงสนับสนุนการเกษตรยั่งยืน เช่น เกษตรทฤษฎีใหม่ เพื่อให้เกษตรกรพึ่งพาตนเองและลดความเสี่ยงทางเศรษฐกิจ

3.3 นโยบายด้านการศึกษา ปลุกฝัง หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในหลักสูตรการศึกษา เพื่อให้เด็กและเยาวชนมีแนวคิดที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตจริง พัฒนาโรงเรียนให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ของชุมชน ตามแนวทาง โรงเรียนพอเพียง ที่เน้นการเรียนรู้แบบบูรณาการสนับสนุนโครงการ "โรงเรียนคุณธรรม" เพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และการมีส่วนร่วมของนักเรียน

3.4 นโยบายด้านการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น พัฒนาหมู่บ้านและชุมชนตามแนวทาง "หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง" ที่เน้นให้ประชาชนพึ่งพาตนเอง ลดหนี้สิน และสร้างอาชีพที่ยั่งยืน ส่งเสริม โครงการโคก หนอง นา โมเดล ซึ่งเป็นแนวทางในการบริหารจัดการน้ำและพื้นที่การเกษตรแบบผสมผสาน สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น โดยใช้แนวทางประชารัฐ

โดยสรุป รัฐบาลได้นำ ศาสตร์พระราชา และ หลัก "เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา" มาใช้ในการพัฒนาประเทศในหลายด้าน ทั้งเศรษฐกิจ การศึกษา ทรัพยากรธรรมชาติ และชุมชน เพื่อให้เกิดความยั่งยืนและการพึ่งพาตนเอง โดยมุ่งเน้นให้ประชาชนมีส่วนร่วม เข้าใจปัญหา และพัฒนาในแนวทางที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละพื้นที่

4. วิธีดำเนินการ

4.1 รูปแบบของการวิจัย

ผู้วิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสมผสานทั้งเชิงปริมาณ (Quantitative research) และเชิงคุณภาพ (Qualitative research)

4.2 ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักในการสัมภาษณ์

4.2.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือรองผู้อำนวยการสถานศึกษา และครูผู้สอน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ที่ปฏิบัติงานในปีการศึกษา 2567 จำนวน 1,175 คน

4.2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น การบริหารสถานศึกษาตามศาสตร์พระราชาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 จำนวน 135 คน ได้มาโดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับสลากเลือกกลุ่มโรงเรียนทั้งหมด 12 กลุ่ม ได้กลุ่มโรงเรียนเชียงยืนเสือเผ่า ซึ่งประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 10 คน และครูผู้สอน จำนวน 125 คน

4.2.3 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามศาสตร์พระราชารองเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีความเป็นเลิศ (Best Practice) ในด้านการบริหารสถานศึกษาตามศาสตร์พระราชา โดยคัดเลือกโรงเรียน 3 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบ้านจานโนนสูง โรงเรียนบ้านกุดนาดีโนนลาน โรงเรียนคูหนองโกโนนสมบูรณ์ จำนวน 3 คน

4.3 เครื่องมือและวิธีสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.2.1 แบบสอบถาม สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ของการบริหารสถานศึกษาตามศาสตร์พระราชารองเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ตามแนวของลิเคิร์ต (Likert's Rating Scale) โดยกำหนดค่าคะแนนเป็น 5 ระดับ ซึ่งมีความหมาย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

4.3.2 แบบสัมภาษณ์แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามศาสตร์พระราชารองเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ซึ่งเป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง

4.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ในการวิจัยครั้งนี้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล 3 ส่วน ดังนี้

4.4.1 วิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ในการบริหารงานกิจการกรเรียนในสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

วิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน วิเคราะห์สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป คำนวณหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation: S.D.) แปลผลข้อมูลและนำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบคำบรรยาย เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย จากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุดในแต่ละด้าน

4.4.2 วิเคราะห์ความต้องการจำเป็น ในการบริหารงานการบริหารสถานศึกษาตามศาสตร์พระราชารองเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

วิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (Needs Assessment) โดยการนำข้อมูลของผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์มาหาค่าดัชนีความต้องการจำเป็น โดยใช้วิธี Modified Priority Need Index (PNI_{Modified}) เพื่อจัดลำดับความต้องการจำเป็น (สุวิมล ว่องวานิช, 2558) ในการประเมินใช้ค่าดัชนี (PNI_{Modified}) ข้อที่มีค่า 0.3 ขึ้นไปเป็นเกณฑ์

ที่ถือเป็นความต้องการจำเป็น ดัชนีที่มีค่ามากแปลว่ามีความต้องการจำเป็นสูงที่ต้องการได้รับการพัฒนามากกว่าดัชนีที่มีค่าน้อย และเหตุผลที่ผู้วิจัยคำนวณด้วยค่าดัชนี ($PNI_{Modified}$)

4.4.3 การวิเคราะห์แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามศาสตร์พระราชารองเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ทั้งหมดมาดำเนินการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วสรุปเป็นใจความสำคัญและนำเสนอเป็นความเรียงเชิงพรรณนาวิเคราะห์ วิเคราะห์ออกเป็นหมวดหมู่ โดยใช้เทคนิควิเคราะห์แบบสามเส้า (Triangulation) เรียบเรียงข้อมูลแล้วสังเคราะห์ข้อมูล และสร้างบทสรุปโดยการจัดลำดับตามองค์ประกอบหลักของการบริหารสถานศึกษาตามศาสตร์พระราชารองเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 เสนอข้อมูลโดยการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) และทำลำดับรายการเป็นรายชื่อ แล้วมาสังเคราะห์เป็นแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามศาสตร์พระราชารองเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

5. สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์งานวิจัย ดังต่อไปนี้

สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ การบริหารสถานศึกษาตามศาสตร์ พระราชารองเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3	การบริหารสถานศึกษาตามศาสตร์พระราชารองเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3							
	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			ความต้องการจำเป็น	
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$PNI_{modified}$	ลำดับ
1. ด้านการเข้าใจในการบริหารสถานศึกษา	3.31	0.29	ปานกลาง	4.57	0.33	มากที่สุด	0.38	2
2. ด้านการเข้าถึงในการบริหารสถานศึกษา	3.39	0.21	ปานกลาง	4.60	0.27	มากที่สุด	0.36	4
3. ด้านการพัฒนาการบริหารสถานศึกษา	3.34	0.27	ปานกลาง	4.70	0.22	มากที่สุด	0.41	1
4. ด้านภูมิสังคมการบริหารสถานศึกษา	3.36	0.24	ปานกลาง	4.25	0.37	มาก	0.26	5
5. ด้านหลักการทรงงานการบริหาร สถานศึกษา	3.29	0.23	ปานกลาง	4.49	0.39	มาก	0.36	3
โดยรวม	3.34	0.13	ปานกลาง	4.52	0.21	มากที่สุด	0.35	

ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพปัจจุบัน การบริหารสถานศึกษาตามศาสตร์พระราชารองเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.34$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาน้อยสุด ได้แก่ ด้านการเข้าถึงในการบริหารสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.39$) ด้านภูมิสังคมการบริหารสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.36$) ด้านการพัฒนาในการบริหารสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.34$) ด้านการเข้าใจในการบริหารสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.31$) ด้านหลักการทรงงานในการบริหารสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.29$)

ส่วนสภาพที่พึงประสงค์การบริหารสถานศึกษาตามศาสตร์พระราชารองเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 3 ด้าน อยู่ในระดับมาก 2 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาน้อยสุด ได้แก่ ด้านการเข้าใจในการบริหาร

สถานศึกษา ($\bar{X} = 4.57$) ด้านการเข้าถึงในการบริหารสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.60$) ด้านการพัฒนาการบริหารสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.70$) ด้านภูมิสังคมการบริหารสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.25$) และด้านหลักการทรงงานการบริหารสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.49$)

2. ความต้องการจำเป็นของการบริหารสถานศึกษาตามศาสตร์พระราชาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 พบว่า พิสัยของดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.26 - 0.41 รายการที่เป็นความต้องการจำเป็นเร่งด่วนมีจำนวน 3 รายการ เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการพัฒนาในการบริหารสถานศึกษา ($PNI_{\text{modified}} = 0.41$) ด้านการเข้าถึงการบริหารสถานศึกษา ($PNI_{\text{modified}} = 0.38$) และ ด้านหลักการทรงงานในการบริหารสถานศึกษา ($PNI_{\text{modified}} = 0.36$)

3. แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามศาสตร์พระราชา ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 มีประเด็นที่ให้ความสำคัญได้แก่ ผู้บริหารควรศึกษาทำความเข้าใจสภาพสังคม วัฒนธรรม สภาพแวดล้อมชุมชนของสถานศึกษา มีการสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงานให้ความสำคัญกับบุคลากรพร้อมรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการพัฒนา ให้ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนมีส่วนร่วมในกระบวนการต่างๆ สร้างบรรยากาศที่เปิดกว้างและเป็นมิตร แก้ไขปัญหาโดยทำสิ่งที่ยากให้กลายเป็นง่าย ลดขั้นตอนการทำงานให้มีความรวดเร็วมากขึ้น วางตัวเป็นแบบอย่างที่ดี เป็นผู้นำที่มีคุณธรรม

6. การอภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามศาสตร์พระราชา ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ผู้วิจัยมีประเด็นที่จะอภิปรายผล ดังนี้

6.1 สภาพปัจจุบันการบริหารสถานศึกษาตามศาสตร์พระราชาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจสืบเนื่องมาจากการดำเนินงานตามศาสตร์พระราชายังไม่มากเท่าที่ควร การดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง แต่ระดับที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด แสดงครูมีความสนใจในศาสตร์พระราชาใช้ในโรงเรียน การนำหลักการของศาสตร์พระราชา เช่น การพัฒนาที่มีความยั่งยืนและการสร้างสมดุลในระบบการศึกษา จะช่วยให้สถานศึกษาสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพในระยะยาวการใช้ศาสตร์พระราชาในการบริหารสถานศึกษา ช่วยให้เกิดการมองปัญหาในภาพรวมและมีการแก้ไขที่เหมาะสม รวมถึงการสร้างนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์ในกระบวนการเรียนการสอนการสร้างจิตสำนึกและคุณธรรม การนำศาสตร์พระราชาใช้ในการบริหารสถานศึกษา ยังส่งผลต่อการสร้างจิตสำนึกและคุณธรรมในนักเรียน ทำให้พวกเขาเติบโตเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพและมีจิตสำนึกที่ดีต่อสังคมการนำศาสตร์พระราชามาประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษา จึงไม่เพียงแต่ช่วยพัฒนาคุณภาพการศึกษา แต่ยังเป็นการสร้างฐานรากที่มั่นคงให้กับสังคมในอนาคตอีกด้วย ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับ วัฒน ลาพิงค์ (2562) , ชนะพันธ์ ถาวร (2563) และกุลชาติ ชลเทพ (2566) ซึ่งได้ศึกษาการนำศาสตร์พระราชาในการพัฒนาการศึกษา

จากงานวิจัยข้างต้นที่สอดคล้องนั้น ศาสตร์พระราชาใช้แนวทางที่เป็นระบบในการวิเคราะห์ปัญหาและหาวิธีการแก้ไข ทำให้เกิดความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งมีนักวิชาการให้การยอมรับ ดังเช่นหม่อมราชวงศ์คณิดดา ดิศกุล (2555) ซึ่งกล่าวว่า ศาสตร์พระราชา เป็นการลงไปศึกษาเรียนรู้จากชุมชน ให้ชุมชน บอกว่าปัญหาคืออะไร ได้ทราบถึงความต้องการของชาวบ้านว่าต้องการอะไร ดังนั้นหากนำมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา จะทำให้มันดีขึ้น และศาสตราจารย์กิตติคุณวิชญ์ เครืองาม (2560) ที่กล่าวว่า การนำศาสตร์พระราชา มาประยุกต์ใช้จะทำให้เกิดการพัฒนาประเทศทำให้ประชาชนอยู่ดีกินดี มีความสงบสุข ดังนั้นหากนำมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา จะทำให้เกิดผลดีมีประโยชน์อย่างยิ่ง

6.2 ความต้องการจำเป็นเร่งด่วนมีจำนวน 3 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาในการบริหารสถานศึกษา ด้านการเข้าใจในการบริหารสถานศึกษา และด้านหลักการทรงงานในการบริหารสถานศึกษา ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากผู้บริหารและครูเห็นว่าสถานศึกษาที่บริหารตามศาสตร์พระราชาคือกรอบแบบหลักสูตรที่สอดคล้องกับศาสตร์พระราชามาใช้ เช่น การศึกษาเกี่ยวกับการเกษตรยั่งยืน การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และการพัฒนาทักษะชีวิต เพื่อให้นักเรียนมีความรู้และความเข้าใจในการดำรงชีวิตอย่างยั่งยืน โรงเรียนควรสร้างกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาของนักเรียน เช่น การจัดโครงการอาสาสมัคร การเข้าร่วมกิจกรรมชุมชน หรือการทำงานร่วมกับผู้ปกครอง สามารถนำหลักการของศาสตร์พระราชามาใช้ในการสอนที่มุ่งเน้นการปฏิบัติจริง เช่น การทำเกษตรในโรงเรียน การสร้างโครงการพัฒนาแหล่งน้ำ หรือการจัดกิจกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และการปลูกฝังจิตสำนึก มีคุณธรรม ส่งเสริมค่านิยมที่ดีให้นักเรียน เช่น ความรับผิดชอบต่อสังคม ความกตัญญู และการช่วยเหลือผู้อื่น ผ่านการจัดกิจกรรมหรือโครงการที่เน้นการให้บริการสังคม สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาเพื่อหาแนวทางการศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนและชุมชน เช่น การใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอนหรือการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนที่สร้างสรรค์การนำศาสตร์พระราชามาใช้ในการดำเนินงานของโรงเรียน จะช่วยให้เกิดการพัฒนายั่งยืนและสร้างนักเรียนที่มีคุณภาพพร้อมที่จะเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพในสังคม ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับ วัฒน ลาพิงค์ (2562) , ขวลา ไชยฤทธิ์ (2563) และกับ รุรินดา โตเชียว (2563) ซึ่งได้ศึกษารูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กตามศาสตร์พระราชามา โดยสรุปว่าศาสตร์พระราชามา "เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา" เป็นแนวทางสำคัญที่ช่วยให้สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการและพัฒนาตนเองได้อย่างยั่งยืน โดยให้ความสำคัญกับความเข้าใจในปัญหา การเข้าถึงผู้เกี่ยวข้อง และการพัฒนาโรงเรียนให้เหมาะสมกับบริบทของสังคม ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างแท้จริง

6.3 แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามศาสตร์พระราชามา ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 มีประเด็นที่ให้ความสำคัญได้แก่ ผู้บริหารควรศึกษาทำความเข้าใจสภาพสังคม วัฒนธรรม สภาพแวดล้อมชุมชนของสถานศึกษา มีการสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงานให้ความสำคัญกับบุคลากรพร้อมรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการพัฒนา ให้ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนมีส่วนร่วมในกระบวนการต่างๆ สร้างบรรยากาศที่เปิดกว้างและเป็นมิตร แก้ไขปัญหาโดยทำสิ่งที่ยากให้กลายเป็นง่าย ลดขั้นตอนการทำงานให้มีความรวดเร็วมากขึ้น วางตัวเป็นแบบอย่างที่ดี เป็นผู้นำที่มีคุณธรรม ทั้งนี้สืบเนื่องมาจาก ผู้บริหารและครูเห็นว่า การสำรวจและวิเคราะห์ข้อมูล ทำการสำรวจข้อมูลประชากรศาสตร์ของชุมชน เช่น อายุ ระดับการศึกษา รายได้ รวมถึงวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหาทางสังคม เช่น อัตราการว่างงาน หรืออาชญากรรมการสนทนากับชุมชน จัดประชุมหรือเวิร์กชอปกับผู้ปกครอง ชุมชน และผู้นำท้องถิ่น เพื่อรับฟังความคิดเห็นและความต้องการของชุมชนการเข้าร่วมกิจกรรมชุมชน ผู้บริหารควรเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน เช่น งานประเพณี งานอาสาสมัคร หรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างความสัมพันธ์และเข้าใจบริบทของชุมชน เพื่อทำความเข้าใจบริบทที่กว้างขึ้นการสำรวจความคิดเห็นของนักเรียน สอบถามนักเรียนเกี่ยวกับความคิด ความรู้สึก และประสบการณ์ของพวกเขาในชุมชน การทำความเข้าใจสภาพสังคมและวัฒนธรรมของชุมชน จะช่วยให้ผู้บริหารสามารถออกแบบการศึกษาที่เหมาะสม และตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียนและชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้งานวิจัยสอดคล้องกับ อรรณพ แสงดาว (2562) ที่เสนอแนวทางว่า แนวทางพัฒนาบทบาทของผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์พระราชามาในสถานศึกษาผู้บริหารควรมีการมอบหมายงานให้มีผู้รับผิดชอบ และจัดการสภาพแวดล้อมสำหรับการเรียนรู้ที่เหมาะสมให้ครอบคลุมทุกพื้นที่

7. สรุปและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามศาสตร์พระราชา ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ ดังนี้

7.1. ข้อเสนอในการนำผลการวิจัยไปใช้

7.1.1 จากผลการวิจัยที่พบว่า ด้านการพัฒนาการบริหารสถานศึกษามีความต้องการจำเป็นเร่งด่วน คือการวางตัวเป็นแบบอย่างที่ดีดำรงตนเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม มีความตั้งใจและมุ่งมั่นของการเป็นผู้บริหาร การดำเนินการสร้างแรงบันดาลใจให้กับครูผู้สอนและผู้เรียน และการวางแผน วิเคราะห์หาแนวทางในการสร้างความรัก ความศรัทธาให้กับครูผู้สอน

7.1.2 ควรสำรวจและวิเคราะห์ชุมชนเช่น วัฒนธรรม ประเพณี สภาพเศรษฐกิจ และสังคม เพื่อให้เข้าใจความต้องการและความคาดหวังของชุมชนสร้างความสัมพันธ์ เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษา วิเคราะห์ความต้องการเฉพาะของนักเรียนในบริบทชุมชน เช่น ความต้องการทางการศึกษา สังคม และอาชีพ สร้างโอกาสการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักเรียนมีโอกาสเรียนรู้จากประสบการณ์ในชุมชน เช่น การจัดการศึกษาออกสถานที่ การเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน

7.1.3 ผู้บริหารควรวางแผนอย่างชัดเจนสร้างแผนงานที่มีเป้าหมายเพื่อให้ทุกคนเข้าใจแนวทางและวิธีการปฏิบัติ แบ่งงานใหญ่ให้เป็นงานเล็ก ๆ ที่สามารถจัดการได้ง่ายขึ้น รวบรวมทีมที่มีความหลากหลายและมีทักษะที่แตกต่างกัน จัดอบรมเพื่อเพิ่มทักษะและความรู้ให้กับครูและบุคลากรในด้านที่จำเป็น เพื่อเสริมสร้างความมั่นใจในการทำงานสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ นำเทคโนโลยีและเครื่องมือดิจิทัลมาใช้ในการบริหารจัดการ เพื่อเพิ่มความสะดวกและลดขั้นตอนที่ยุ่งยาก รับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากทีมงานและนักเรียน เพื่อปรับปรุงและทำให้กระบวนการทำงานมีความง่ายขึ้น

7.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

7.2.1 ควรทำการศึกษาและพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษาในภารกิจอื่นๆ ของสถานศึกษาที่สามารถนำศาสตร์พระราชามาปรับใช้

7.2.2 ควรมีการวิจัยเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในทางการบริหารสถานศึกษาตามศาสตร์พระราชาในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 เพื่อนำไปใช้ปรับปรุงและพัฒนาการบริหารสถานศึกษาตามศาสตร์พระราชาต่อไป

8. เอกสารอ้างอิง

กุลชาติ ชลเทพ. (2566). กลยุทธ์การนำศาสตร์พระราชาในการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน

โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

คณะรัฐมนตรี. (2560). ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579). กรุงเทพมหานคร: สำนักนายกรัฐมนตรี.

ชนะพันธ์ ถาวร. (2563). ยุทธศาสตร์การบริหารโรงเรียนศาสตร์พระราชา วิทยาเขตทุ่งเตา สู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

ชนะพันธ์ ถาวร. (2563). ยุทธศาสตร์การบริหารโรงเรียนศาสตร์พระราชาวิทยาเขตทุ่งเตาสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนอำเภอเชียงแสนจังหวัดเชียงราย. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

ขวลา ไชยฤทธิ์. (2563). การประยุกต์ใช้ศาสตร์พระราชาเพื่อการพัฒนาชุมชนของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. มหาวิทยาลัยบูรพา.

- ฐรินดา โตเขียว. (2563). รูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กตามศาสตร์พระราชา. วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร, 8(2), มีนาคม-เมษายน 2563.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปรัชญา ปานเกตุ. (2560). สารานุกรมศาสตร์พระราชา. อมรินทร์บุ๊คเซ็นเตอร์.
- พระสังคม ธนปัญญา (ขุนศิริ). (2565). ดอยผาส้มโมเดล : การจัดการศึกษาแบบองค์รวม ด้วยพุทธเศรษฐศาสตร์ศาสตร์ พระราชา และเศรษฐกิจพอเพียง. มหาวิทยาลัยรังสิต.
- วัฒน์ ลาพิงค์. (2562). การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ตามศาสตร์พระราชา โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประชา). มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2566). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสาม (พ.ศ. 2566 – 2570). สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2558). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: วี.พริ้นท์ (1991).
- อรรณพ แสงดาว. (2562). บทบาทของผู้บริหารในการบูรณาการศาสตร์พระราชา ด้านหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดพะเยา. มหาวิทยาลัยพะเยา.